

Elżbieta Kozyra, Maria Różycka
Znaczenie rekolekcji w formacji Domowego Kościoła

Temat rekolekcji podejmowany był już wielokrotnie – zarówno na spotkaniach odpowiedzialnych DK, jak i np. w listach kręgu centralnego oraz w różnym ujęciu – w „Domowym Kościele. Liście do wspólnot rodzinnych”. Może więc powstaje wątpliwość, **po co dziś znów dotykamy tego tematu?** Doświadczenie pokazuje jednak, że do spraw oczywistych i pozornie dobrze znanych trzeba wciąż na nowo wracać, na nowo odkrywać i pogłębiać. Dlatego też chcemy dziś pochylić się nad tym, co stanowi istotę formacji Ruchu Światło-Życie, a więc i Domowego Kościoła.

Na początku warto przypomnieć stwierdzenie Założyciela Ruchu, mówiące o tym, jakie znaczenie miały pierwsze rekolekcje dla rodzin dla powstania Domowego Kościoła i tworzenia całej drogi formacji dla małżeństw w ramach Ruchu Światło-Życie:

„Rozwijający się w Polsce od roku 1969 pod hasłem «Światło-Życie» – streszczającym jego program i metodę – ruch żywego Kościoła, będący jednym z przejawów posoborowej odnowy Kościoła, podjął w czasie wakacji 1973 r. pierwszą próbę zastosowania właściwej sobie metody tzw. oazy rekolekcyjnej do grup rodzinnych. Prawie wszyscy przeżyli bardzo głęboko te rekolekcje, odkrywając w nich wartości autentycznego chrześcijaństwa, szczególnie dzięki atmosferze braterskiej miłości i jedności, mimo różnic społecznych i intelektualnych. Dlatego na końcu często powtarzało się postanowienie: «Chciałbym przenieść w swoje środowisko rodzinne atmosferę serdecznej życzliwości i gotowości służenia». Większość uczestników deklarowała też gotowość dalszej pracy w duchu oazy w swoich środowiskach parafialnych, pytając o program i pomoc w tej pracy.

W ten sposób już z pierwszych oaz rekolekcyjnych wyszedł impuls do powstania ruchu odnowy rodziny chrześcijańskiej, który z czasem przyjął nazwę «Domowy Kościół». Ruch ten, rozwijając się w ramach Ruchu Światło-Życie i równoległe do niego, wywodząc się z oaz rekolekcyjnych z kolei sam zaczął inspirować rozwój tych oaz, **widząc w nich podstawową metodę swojej formacji**, zwłaszcza wstępnej, inicjacyjnej. Oazy rodzin stały się więc metodą wprowadzania coraz to nowych rodzin do Domowego Kościoła” (F. Blachnicki, Oaza Nowego Życia I stopnia dla rodzin. Podręcznik).

I. Zobowiązanie i jego realizacja

Zasady DK jasno mówią, że:

- „Do **istoty pracy formacyjnej** w kręgach należy również **uczestnictwo w różnego rodzaju rekolekcjach organizowanych przez DK**: rekolekcjach 15-dniowych I, II, III stopnia (oazach rodzin), kilkudniowych Oazach Rekolekcyjnych Animatorów Rodzin (ORAR I i II stopnia), rekolekcjach ewangelizacyjnych i tematycznych” (Zasady DK, p. 19).

Skoro uczestnictwo w rekolekcjach jest ważne i istotne, to jasne jest, że są one jednym ze zobowiązań:

- „Budowaniu jedności (*communio*) w małżeństwie i rodzinie służą następujące elementy formacyjne – **zobowiązania**, przyjęte z END:
- **uczestnictwo, przynajmniej raz w roku, w rekolekcjach formacyjnych**” (Zasady DK, p. 13).

Zobowiązanie to (tak jak pozostałe) zostało zaczerpnięte z doświadczeń wypracowanych przez END. W karcie END czytamy:

- „Co roku **każda para małżeńska odprawi razem** – o ile to możliwe – **przynajmniej dwudniowe rekolekcje**” (Karta END).

Warto więc jeszcze raz uświadomić sobie, jak członkowie DK biorą sobie do serca to, co istotne, jak realizują to zobowiązanie:

- W ubiegłym roku formacyjnym w rekolekcjach wzięło udział łącznie ok. **15 400 osób** (małżonków). Jest to nieco ponad **50% członków Domowego Kościoła** (czyli – nie licząc tych, którzy formują się w kręgach na etapie pilotażu).
- Ciekawostka:
W rekolekcjach w Polsce wzięło udział **255 osób** (małżonków) **z zagranicy**, z czego **176 w oazach 15-dniowych** (najwięcej z Niemiec – 58 osób, oraz Wielkiej Brytanii – 52 osoby).

Liczby te pokazują m.in., że wciąż trzeba nam sięgać do istoty rekolekcji, do ich znaczenia w całej naszej formacji.

II. REKOLEKCJE – pojęcie

Wstępną odpowiedź na pytanie o istotę rekolekcji przynosi już sięgnięcie do znaczenia tego słowa:

- łac. **recollectio** - „wewnętrzne skupienie” od łac. **recolligere** - „przypominać” (Słownik wyrazów obcych).
- francuskie słowo rekolekcje (**retraite**) oznacza **jednocześnie „odejście”, „zacisze”, „oddalenie”**. Trzeba odejść od codziennego życia, codziennych kłopotów i trosk, aby poświęcić czas Bogu, spojrzeć w Jego światło na swoje życie: osobiste, małżeńskie, rodzinne, ustawić to życie w Nim i według Niego (por. „Domowy Kościół. List do wspólnot rodzinnych”, nr 5).
- „Pierwsze zadanie rekolekcji to **uświadomienie sobie cudownych dróg Bożych w moim życiu (...)** A drugie zadanie (...) to **uświadomienie sobie swej bezgranicznej nędzy**. I tej mego przeszłego życia, i tej, która jest teraz we mnie (...). Wiem, że ona jest wielka i że ja jestem wobec niej w dużej mierze ślepy” (ks. F. Blachnicki).
- **„Celem oazy jest próba ponownego otwarcia chrześcijanom przystępu do źródła wody żywej, do rzeczywistości nowego życia, aby stała się ona realnym wydarzeniem w ich życiu i źródłem radości”** (ks. F. Blachnicki).

Skoro wiemy już, czemu w ogóle służą rekolekcje, popatrzmy na tę specyficzną metodę rekolekcji, jaką znamy z formacji naszego Ruchu.

III. Metoda rekolekcji przeżyciowych

Ks. F. Blachnicki jasno mówi, że:

- **„Zasadniczą metodą ruchu**, a zarazem pomocą dla wspólnot rodzinnych są **15-dniowe rekolekcje** w okresie wakacyjnym, nazywane **oazami żywego Kościoła**. Są to **rekolekcje przeżyciowe**, przyjmujące zewnętrznie formę **wczasów rodzinnych**, których głównym celem jest **przeżycie tajemnicy Kościoła w braterskiej wspólnocie**”.

Określenia: **oaza** oraz **metoda przeżyciowa** dotyczą wszystkich rekolekcji w Ruchu, nie tylko 15-dniowych. Dlatego to, co zostanie napisane dalej, będzie dotyczyło wszystkich rodzajów rekolekcji, mimo że często będzie mowa wprost o rekolekcjach 15-dniowych.

Ks. F. Blachnicki mówi o rekolekcjach, że są **„oazami żywego Kościoła”**:

- „Słowo «oaza» oznacza pierwotnie **miejsce na pustyni**, gdzie wokół źródła wyrasta wyspa drzew i innych roślin. Jest to więc **miejsce bujnego rozkwitu życia otoczone wokół martwą pustynią**. Jest ono więc upragnionym **miejszem ochłody, odpoczynku, pokrzepienia i odnowy sił** dla karawany wędrującej przez spieczoną słońcem pustynię”.
- „W znaczeniu dalszym i przenośnym nazywa się oazą **wszelkie miejsca lub środowiska, odróżniające się wyraźnie od swego otoczenia przez jakieś wartości pozytywne, występujące tam w szczególnym natężeniu**. Są to zarazem miejsca lub środowiska, w których człowiek czuje się szczególnie dobrze, w których odpoczywa fizycznie, psychicznie i duchowo przez samą obecność, przez samo oddychanie atmosferą tego miejsca lub środowiska. Taką oazą może być piękny zakątek w przyrodzie, jakiś dom i ognisko rodzinne, klasztor itp. **Taką oazą może być również miejsce i środowisko, do którego przyjeżdżają uczestnicy na rekolekcje. Nie tylko jednak miejsce i środowisko, lecz całe przeżycie rekolekcyjne ma być jakby duchową oazą, oazą życia religijnego i nadprzyrodzonego**”.
- „W podwójnym aspekcie można porównać rekolekcje do oazy. Najpierw w tym sensie, że **rekolekcje mają być okresem bujniejszego rozkwitu życia religijnego i nadprzyrodzonego, czasem odcinającym się od szarzyzny i monotonii życia codziennego** jak oaza na pustyni. W drugim aspekcie zaś **rekolekcje mają być miejscem odświeżenia i nabrania sił duchowych do dalszej wędrówki życiowej do celu ostatecznego, do Boga**” (F. Blachnicki, Oaza Nowego Życia I stopnia dla rodzin. Podręcznik).

Następnie mówi, że są to **rekolekcje przeżyciowe**:

- „Chodzi o odróżnienie od metody pouczającej w prowadzeniu rekolekcji. **Metoda pouczająca** polega na tym, że w konferencjach nakreśla się uczestnikom rekolekcji ideał życia chrześcijańskiego w celu dokonania przez nich, drogą refleksji i rachunku sumienia, porównania rzeczywistości swojego życia z tym ideałem. Nauki rekolekcyjne mają pomóc uczestnikom rekolekcji ocenić aktualny stan swojego życia i swoją dotychczasową drogę życiową w świetle prawd ostatecznych i wymagań woli Bożej. Owocem tej refleksji ma być żal i skrucha za dotychczasowe błędy i postanowienia odmiany życia w przyszłości. Przy tej metodzie prowadzenia rekolekcji **punkt ciężkości dla prowadzących rekolekcje spoczywa na pouczeniach, dla uczestników zaś na wewnętrznym nawróceniu, które dopiero w czasie późniejszym, zasadniczo po rekolekcjach, ma wydać owoce** w postaci zewnętrznej zmiany trybu życia i nawrócenia wewnętrznego. (...) **Pouczenia stanowią także istotny element rekolekcji prowadzonych metodą oazy, jednakże nie rozdziela się w nich czasowo momentu refleksji i nawrócenia wewnętrznego od realizacji zewnętrznej poznanego ideału.** Dąży się do tego, aby **poznany ideał życia realizować bezpośrednio, od razu w czasie trwania rekolekcji. Całe rekolekcje mają stać się takim przeżyciem, przeżyciem doświadczenia oazy**” (F. Blachnicki, ONŻ dla rodzin. Podręcznik).

O tym samym mowa jest w 5. numerze Listu DK:

- **„Rekolekcji tych nie wystarczy tylko wysłuchać, wziąć w nich udział,** być na nich obecnym, **ale trzeba je odprawić,** tzn. nauki wysłuchane przemyśleć, przemodlić, przedyskutować, zastosować do siebie, **wprowadzić w czyn.**”

IV. Od czego zależy skuteczność metody rekolekcji?

Bardzo jasno odpowiada nam na to pytanie Założyciel Ruchu:

„Wiemy z doświadczenia, że z uczestnictwem w oazach łączy się prawie zawsze **rozbudzenie życia nowego.** Oaza jest właściwą oazą, czyli miejscem rozkwitu, rozwoju życia Bożego w tych konkretnych ludziach, którzy w niej uczestniczą. Wiemy jednak, że **oaza jest owocna, skuteczna wówczas, gdy jest wiernie przestrzegana pewna tradycja, kiedy jest zachowywana pełnia elementów. Owocność charyzmatu oazy jest związana z formą, z pewną wiernością wobec tej formy.** (...) Nie ma życia, które nie byłoby przywiązane do jakiejś konkretnej formy. I **tej formy nie można dowolnie zmienić,** bo wtedy powstanie coś innego, albo uschnie i nic nie powstanie”.

Możemy sobie więc zadać pytanie: skoro *owocność charyzmatu oazy jest związana z wiernością wobec jej formy,* to **co składa się na ową formę?** Odpowiedź znajdziemy w tekstach Założyciela.

1. ŚRODOWISKO ŻYCIA

OAZA – środowisko życia według Ducha

„Oaza Nowego Życia działa jako metoda rekolekcji czyli odnowy życia chrześcijańskiego i osiąga swoje cele głównie przez to, że jest środowiskiem życia. Rozwój każdego życia jest uwarunkowany przez odpowiednie środowisko (gleba, woda, powietrze, temperatura, nasłonecznienie itp.). (...)

To samo dotyczy życia Bożego w człowieku, nowego życia w Duchu. **Jeżeli dzisiaj tak często spotykamy się z faktem zaniku i zamierania tego życia lub z jego marną vegetacją, to dlatego, że brakuje środowiska, w którym to życie mogłoby się rozwijać; środowisko to często jest zatrute.** Tego środowiska życia Bożego nie stanowi już dziś na ogół rodzina naturalna, nie jest nim tradycyjna parafia (często już tylko jednostka administracyjna lub «agencja usług religijnych»).

Oaza rekolekcyjna pragnie stworzyć, przynajmniej na krótki okres 15 dni (*lub 2, 4, 7 itd. – bo poniższe uwagi dotyczą każdej rekolekcji, nie tylko oaz 15-dniowych! – przypis Autorów), **środowisko życia według Ducha.** Tu ma być podjęta odważna próba realizacji stylu życia, który tak zdecydowanie postuluje św. Paweł w swoich listach do młodych gmin i Kościołów chrześcijańskich. Te postulatory św. Pawła, bardzo konkretne i uwzględniające ówczesne warunki, obyczaje i zagrożenia, trzeba w oazach zaktualizować.

Trzeba pokazać uczestnikom oaz, że jest możliwe zerwanie z różnymi nawykami, z modą i stylem postępowania narzuconym przez środowisko pogańskie. Trzeba wykazać, że chrześcijanie są zdolni do stworzenia własnego stylu życia według Ducha i że ten styl przynosi prawdziwą, głęboką radość i wyzwolenie”.

- **Kultura współżycia w duchu *agape***

„Swoisty styl życia i atmosferę oazy tworzy przede wszystkim **ogólna kultura współżycia** w różnych momentach życia wspólnego, zwłaszcza przy wspólnych posiłkach, odznaczająca się życzliwością i gotowością bezinteresownej służby. Dziś często to współżycie jest nacechowane egoizmem posuniętym aż do brutalności, obojętności i lekceważeniem praw drugiego człowieka, bezceremonialnością, nerwowością powodującą ciągłe spięcia, wybuchy i kłótnie, pośpiechem i zagonieniem nie pozwalającym dostrzec drugiego człowieka i jego potrzeb.

Wspólne posiłki w oazach dają wiele okazji do wychowania w duchu nowej kultury. Dotyczy to takich spraw jak opanowanie egoizmu i nieumiarkowania w jedzeniu, wzajemnego usługiwania sobie przy stole, częstowania, dziękowania, umiejętności słuchania, gdy inni mówią, unikania krzyku, niestosownej mowy, troska o ogólny nastrój pogody, radości, rodzinnej przyjaźni itp.

Chrześcijanie zawsze powinni **pamiętać przy wspólnym stole o atmosferze Wieczery Pańskiej** i za przykładem Chrystusa chętnie powinni sobie wzajemnie usługiwać. Pomoc przy nakrywaniu do stołu, sprzątanie i zmywanie naczyń także stwarza wiele okazji do praktykowania *agape*. **Wspólny stół** w oazie powinien więc być stałą **szkołą miłości i wspólnoty**.

Poza posiłkami wspólne mieszkanie, wspólne zajęcia, przechadzki czy wycieczki stwarzają mnóstwo okazji do praktykowania wzajemnej życzliwości i usługowości. W ten sposób uczestnicy realizują przykazanie oazy *agape* i przyczyniają się do powstania atmosfery rzadko dziś spotykanej gdzie indziej i nazywanej już często po prostu atmosferą oazową”.

- **Wolność od nałogów**

„Oazowe środowisko życia cechuje całkowite wyeliminowanie alkoholu i tytoniu z życia wspólnego i towarzyskiego.

Motyacją abstynencji od alkoholu są głównie słowa św. Pawła: *A nie upijajcie się winem, bo to jest przyczyną rozwiązłości, ale napełniajcie się Duchem, przemawiając do siebie wzajemnie w psalmach i hymnach, i pieśniach pełnych ducha, śpiewając i wystawiając Pana w waszych sercach* (Ef 5, 18-19).

Rzeczywiście potwierdza to doświadczenie, że w atmosferze radości w Duchu Świętym nie ma miejsca na sztuczne i złudne źródła radości, jakimi są alkohol i inne używki. (...)

Jeżeli chodzi o palenie tytoniu, to prawie zawsze występuje ono w formie nałogu, będącego ograniczeniem ludzkiej wolności. Już z tego powodu uleganie temu nałogowi nie jest godne chrześcijanina powołanego do wolności synów Bożych i do prowadzenia życia poddanego kierownictwu Ducha.

Św. Paweł mówi: *Wszystko mi wolno, ale nie wszystko przynosi korzyść. Wszystko mi wolno, ale ja niczemu nie oddam się w niewolę* (1Kor 6, 12). Dlatego też chrześcijanie prowadzący życie według Ducha, w różnych środowiskach samorzutnie dziś dochodzą do zerwania z nałogiem palenia.

Jest jednakże jeszcze drugi powód, dla którego eliminuje się nałóg palenia **w oazowym środowisku** życia. Środowisko to bowiem cechuje **wielki szacunek dla daru życia** i dlatego **musi ono odrzucać wszystko, co godzi w ten dar**, jest jakimś jego lekkomyślnym lub wprost nihilistycznym odrzuceniem lub pomniejszeniem. Nałogowe palenie tytoniu, jak to potwierdza jednogłośnie współczesna medycyna i nauka, jest zawsze zatrucaniem, niszczeniem i zabijaniem życia.

Wreszcie trzeba wskazać, że nałogowi palacze tytoniu prawie zawsze naruszają miłość bliźniego, bo w mniejszym lub większym stopniu są uciążliwi dla otoczenia, często sprawiają innym przykrość, bo dla niepalących nikotyna jest nie tylko przykra, ale również szkodliwa, gdy muszą przebywać w pomieszczeniu zadymionym nikotyną i wbrew swojej woli wdychać powietrze zanieczyszczone.

Powstrzymanie się od palenia tytoniu w obecności niepalących jest elementarnym wymogiem sprawiedliwości i kultury. Dlatego wymagania nowej kultury są trudne do pogodzenia ze zwyczajem nałogowego palenia tytoniu.

Oazowe środowisko nowego życia także w tej dziedzinie przynosi więc wyzwolenie człowieka”.

- **Klimat czystości i szacunku dla osoby**

„(...) **Owoce Ducha Świętego** a zarazem **znakiem Jego obecności** jest **czystość**. Jej istotą jest **odnoszenie się z głębokim szacunkiem do drugiej osoby**, która nie znosi traktowania jej w sposób egoistyczny jako przedmiotu – chociażby tylko możliwego – użycia.

Z tej postawy szacunku wobec godności osoby wyrasta, jako piękny kwiat, cnota skromności i wstydlivosti. **Wstyd** jest bardzo subtelnym odruchem ludzkiej osoby, która broni się przed tym, aby nie być traktowaną przez drugą osobę jako przedmiot użycia, albo samej odnosić się w ten sposób do drugiej osoby. Dlatego i ten odruch jest **przejawem życia w Duchu i jednym z owoców Ducha**.

(...) Pogłębienie życia w Duchu, zwłaszcza życia modlitewnego, prowadzi do rozwiązania tego problemu w sposób naturalny i spontaniczny. Gdzie jednak zachodzi potrzeba, należy przestrzegać tradycyjnej w oazach dyscypliny w tym względzie, zwłaszcza jeżeli chodzi o zagadnienie **właściwego stroju we właściwym czasie i miejscu**”.

• **Wczasy w Duchu**

„Oaza Nowego Życia pod względem zewnętrznym, sytuacyjnym i organizacyjnym włącza się w wielki nurt turystyczno-wczasowy charakterystyczny dla naszych czasów i obejmujący olbrzymie rzesze wędrujących ludzi, zwłaszcza w miesiącach letnich. W początkach ruchu oazowego, przy pierwszych próbach tworzenia grup dorosłych używano nawet tego słowa «wczasy», mówiąc o **wczasach maryjnych lub o wczasach rekolekcyjnych**.

Wspólnym niejako mianownikiem pomiędzy tym nurtem a nurtem oazowym jest szukanie miejsc atrakcyjnych pod względem turystycznym, gdzie można znaleźć się w bliskim kontakcie z przyrodą i jej pięknem. Wspólne jest także ogólne nastawienie na odnowę, regenerację sił w okresie wakacji pomiędzy okresami intensywnej pracy w szkole, na uczelni lub w pracy zawodowej.

Oaza Nowego Życia pragnie jednak w tych warunkach jakby wczasowych zrealizować wymagania życia według Ducha, w myśl upomnienia Apostoła: *I wszystko, cokolwiek działacie słowem lub czynem, wszystko czyńcie w imię Pana Jezusa, dziękując Bogu Ojcu przez Niego* (Kol 3, 17).

Ruch wczasowo – turystyczny, przy słusznym założeniu regeneracji sił psychofizycznych człowieka, bazuje jednak na fałszywej antropologii, która w człowieku uwzględnia tylko stronę materialną jego istnienia. Wczasy są pomyślane nie jako czas regeneracji człowieka, ale regeneracji jego ciała. Wypoczynek utożsamia się z bezmyślną beczynnością, co często prowadzi do nudy i zabijania czasu z nudów przez różne rozrywki, często wątpliwej wartości, przynoszące chwilowe zadowolenie lub przyjemność, bez prawdziwego, głębokiego odprężenia i pokoju. Głównym zajęciem «na wczasach», będącego równocześnie kryterium *udania się* wczasów jest tzw. opalanie się czyli bezmyślne «smażenie» się godzinami na słońcu, nieraz wbrew wskazaniom rozumnej medycyny i higieny.

Oaza Nowego Życia nie jest pomyślana jako przeciwieństwo, konfliktowo w stosunku do siebie ustawionych obowiązkowych zajęć i ćwiczeń rekolekcyjnych oraz czasu wolnego, gdzie można sobie pozwolić na wypoczynek i przyjemności. Oazy – to nie wczasy, obóz czy kolonie z dodatkiem pewnych praktyk religijnych, ani rekolekcje z koncesjami i ulgami na rzecz zmęczonego ducha i ciała. Oaza to po prostu nowe życie, które obejmuje całego człowieka, wszystkie sfery jego egzystencji, które odżywają i oddychają w pełni w atmosferze wolności. (...) W ten sposób oaza to wczasy nie tylko dla ciała, ale dla człowieka całego, dla osoby, dla nowego człowieka *stworzonego według Boga, w sprawiedliwości i prawdziwej świętości* (Ef 4, 24).

Owoce takiego od-życia i życia jest głęboka, autentyczna radość, która daje zapal i moc do dalszej wędrówki”.

• **Radość w Panu**

„Oaza jako środowisko życia w Duchu jest miejscem, gdzie przeżywa się prawdziwą radość w Duchu Świętym.

Odnosnie przeżywania radości w oazie, trzeba najpierw zanotować jeszcze pewne stwierdzenie negatywne. Była już mowa o tym, że **oazowe środowisko życia w Duchu odrzuca** takie źródła przyjemności (nie radości), jak **alkohol, tytoń, narkotyki**. Nie ma również miejsca w oazie na **telewizję**. Nie dlatego, żeby się negowało pozytywne wartości tych środków masowego przekazu, ale dlatego, że faktycznie **zamykają one drogę do przeżycia radości obcowania ze sobą w atmosferze braterstwa i przyjaźni**. Telewizja łączy się z postawą bierną, receptywną i w gruncie rzeczy indywidualistyczną, aspołeczną. W oazie natomiast chcemy pielęgnować inne formy życia towarzyskiego, dziś ogólnie zaniedbane, z którymi łączy się twórczość i aktywność, przeżycie radości wynikające ze wspólnoty z innymi i wzajemnego dzielenia się. Chociaż nawet poziom *artystyczny programu rozrywkowego*, który tworzy spontanicznie zebrana wspólnota, może być o wiele niższy, niż

ten, który proponuje telewizja, to z tym programem spontanicznym łączy się często wartości niezastąpione, których nie da żadna audycja czy wizja przygotowanego przez innych programu.

Również odnośnie **widowisk sportowych** oaza zachowuje pewną **powściągliwość** w sensie zachowania właściwej rangi ważności wydarzeń. Np. tzw. **atrakcyjny mecz w telewizji nie jest wydarzeniem aż takiej rangi, żeby z tego powodu rezygnować z realizacji programu oazy lub wprowadzać do niego zamieszanie**. Dla wielu może to być okazja do zrobienia ewangelicznej re-wizji życia: **czy pewne rzeczy nie stały się faktycznie bożyszczem w moim życiu, czy moje zaangażowanie jest naprawdę proporcjonalne do obiektywnej rangi wartości, którą dana rzecz reprezentuje?**

Wyrazem autentycznej radości w Duchu Świętym są w oazie **piosenki** pielęgnowane przy różnych okazjach.

Pogodne wieczory powinny stawać się coraz bardziej **godzinami radości w Duchu Świętym** z wyeliminowaniem wszystkiego, co nie przynosi dzieciom światłości i sprzeciwia się miłości bliźniego.

Autentyczna, spontaniczna radość jest najlepszym sprawdzianem, czy oaza stała się naprawdę oazą nowego życia w Duchu.

Bo radość jest po prostu symptomem życia. Nie trzeba w życiu szukać radości, nie trzeba jej stwarzać sztucznie. Trzeba szukać autentycznego, prawdziwego życia, a wtedy radość pojawi się sama jako nieodłączna towarzyszka życia" (F. Blachnicki, ONŻ dla rodzin. Podręcznik).

2. ZESPÓŁ WYCHOWAWCZY – DIAKONIA REKOLEKCJI

Diakonię oazy rodzin stanowią:

- kapłan – moderator oazy
„**Jest odpowiedzialny za całą oazę, kieruje pracą całej diakonii, czuwa nad dokładnym przeprowadzeniem programu, nad atmosferą we wspólnocie**”.
- para odpowiedzialna, zwana parą moderatorską;
„**Para moderatorska to małżeństwo, które podejmuje, wraz z księdzem moderatorem, odpowiedzialność za oazę rodzin. Powinna być to para rozmodlona, żyjąca charyzmatem Ruchu, taktowna, szczerą, otwarta. W podejmowaniu tej posługi małżonkowie uczestniczą razem. Parę moderatorską rekolekcji wyznacza para diecezjalna**”
(F. Blachnicki, ONŻ dla rodzin. Podręcznik).
- pary animatorskie (w liczbie odpowiadającej ilości kręgów);
- diakonie: gospodarcza, wychowawcza, muzyczna.
- „**Dobry zespół wychowawczy pracuje kolegialnie**, tworzą oni wspólnotę, żywą komórkę i czują się wszyscy współodpowiedzialni za całość oazy i za panującą w niej atmosferę”.
(D. Dybowska, Istotne cechy oazy rekolekcyjnej...)
- „**Cały duch wspólnotowy oazy musi mieć swoje źródło inspirujące w małej wspólnocie zespołu diakonii oazy**” (ks. F. Blachnicki).

3. PODMIOT WYCHOWAWCZY – UCZESTNICY REKOLEKCJI

- Jedna Oaza rodzin powinna składać się z ok. **12-15 rodzin**, podzielonych na 3-4 kręgi. Uczestniczą w niej **małżeństwa sakramentalne (wspólnie – mąż i żona)**: bezdzietne, przyjeżdżające bez dzieci, oraz małżeństwa **ze swoimi** dziećmi (nie z wnukami, dziećmi z dalszej rodziny lub znajomymi), zasadniczo **do 12-13 roku życia**. Dzieci starsze powinny uczestniczyć już w oazach przeznaczonych dla ich grup wiekowych. Realizują w nich program dostosowany do ich poziomu i w gronie rówieśników, dzięki czemu o wiele więcej korzystają. **Dzieci** uczestniczące w oazie rodzin **przeżywają również treści rekolekcyjne, realizując program dostosowany do ich wieku**. Dzieci w oazie rodzin mieszkają ze swoimi rodzicami, ale podczas zajęć dla rodziców mają osobne zajęcia.

V. STRUKTURA REKOLEKCJI – CEL ORAZ DROGA DO CELU

1. Wizja celu – do czego chcemy doprowadzić uczestników rekolekcji?

Każde rekolekcje, niezależnie od tego, czy jest to 15-dniowa oaza, czy też 4-dniowy ORAR, czy weekendowe rekolekcje tematyczne, mają (lub powinny mieć!) jasno określony cel. W przypadku oaz ten cel jest nakreślony i opisany w części ogólnej każdego podręcznika.

W tzw. zerowym numerze Listu DK cel rekolekcji został scharakteryzowany w taki sposób:

- „Punktem wyjścia tej pracy formacyjnej są oazy rekolekcyjne. Podczas tych rekolekcji dochodzi u poszczególnych uczestników:
  - do przeżycia osobowej relacji do Chrystusa, przyjęcia Go w swoje życie;
  - do przeżycia Jego Słowa (Pismo św.), według którego chce się odtąd rozwiązywać wszystkie problemy swego codziennego życia;
  - do głębokiego przeżycia modlitwy osobistej, wspólnotowej;
  - do przeżycia liturgii jako miejsca spotkania z Chrystusem we wspólnocie;
  - do przeżycia Kościoła jako wspólnoty, jako jedności (koinonii), wspólnoty, której chce się służyć, za którą się jest odpowiedzialnym.Podczas tych dwóch tygodni dokonuje się pewien przełom: przyjęcie Chrystusa w Duchu Świętym we Wspólnocie Kościoła. Przeżycie takie mobilizuje do dalszej pracy” (List DK nr 0).

Podobnie Zasady DK krótko charakteryzują cele poszczególnych stopni i typów rekolekcji formacji podstawowej:

- „Program oazy I stopnia ma charakter ewangelizacyjno-katechumenalny; omawiane są również zagadnienia z zakresu duchowości małżeńskiej.
Oaza II stopnia rozwija biblijne podstawy inicjacji liturgicznej; omawiane jest również przeżywanie okresów liturgicznych w rodzinie.
Oaza III stopnia ukazuje rzeczywistość Kościoła jako wspólnoty.
ORAR I stopnia pogłębia rozumienie istoty, celu, duchowości i metody DK jako nurtu wspólnot rodzinnych w ramach Ruchu Światło-Życie.
ORAR II stopnia przygotowuje małżeństwa do świadomego podjęcia posługi pary animatorskiej, ukazując wagę i odpowiedzialność zadań animatorów” (Zasady DK, p. 19).

Realizacji celu rekolekcji służą poszczególne dni oraz poszczególne punkty programu każdego dnia, a więc:

2. **Wizja drogi – w jaki sposób chcemy osiągnąć cel?**

- Wizja drogi 15 (4, 2, itd...) dni → **struktura horyzontalna**

Oazy 15-dniowe oparte są o strukturę tajemnic różańca oraz schemat roku liturgicznego. Na ten „szkielet” nałożone są tematy poszczególnych dni, w zależności od stopnia oazy. Każde inne rekolekcje mają także (lub powinny mieć!) swoją strukturę wyznaczoną przez tematy podejmowane każdego dnia.

Zobaczmy to na przykładzie Oazy I stopnia:

- Z **tajemnicami radosnymi różańca** związane jest **przeżywanie podstawowych prawd ewangelizacyjnych**. W oparciu o nie przedstawiony zostaje Boży plan zbawienia na tle prawdy o grzechu i upadku człowieka. W związku z tajemnicą narodzenia wprowadzona jest prawda o Chrystusie, jedynym Pośredniku i Zbawicielu, a tajemnica ofiarowania czyli spotkania Symeona z Chrystusem w świątyni w Duchu Świętym stanowi doskonałe tło dla wezwania do osobistego przyjęcia Chrystusa jako Zbawiciela i Pana. **Czwarty dzień oazy stanowi więc pierwszy szczyt – punkt kulminacyjny przeżyć oazy I stopnia.**
Od piątego dnia oazy, w którym na tle wydarzenia Chrztu Pana w Jordanie zostaje pokazana postać Chrystusa – Sługi Jahwe, zaczyna się **cykl katechumenalny**, czyli wprowadzenie na drogę przemiany człowieka cielesnego w duchowego przez zjednoczenie z drogą Chrystusowego posłuszeństwa prowadzącą na krzyż i do chwały zmartwychwstania.
Odnowa przymierza chrztu w dniu dziesiątym jest kolejnym szczytem oazy I stopnia.
Ostatnie dni oazy skoncentrowane wokół Osoby i działania Ducha Świętego wiążą się z wprowadzeniem do życia w pełni Ducha Świętego oraz do świadectwa. **Przeżywany trzynastego dnia oazy Dzień Wspólnoty – doświadczenie jedności w Duchu Świętym we wspólnocie Kościoła jest trzecim ważnym momentem kulminacyjnym przeżyć oazy.**
- Wizja drogi jednego dnia – poszczególne punkty programu, z których każdy również ma swój jasno określony cel → **struktura wertykalna.**

Niektóre punkty programu rekolekcji różnią się w zależności od ich typu i stopnia, a niektóre są obecne w programie każdych rekolekcji.

Znów na przykładzie Oazy Rodzin I stopnia wygląda to następująco:

- jutrznia, czyli modlitwa poranna;
- Eucharystia;
- szkoła życia (konferencja z dyskusją);
- rozmowa ewangeliczna;
- szkoła modlitwy i Namiot Spotkania (modlitwa osobista);
- modlitwa wieczorna w rodzinie.

Ponadto elementami życia wspólnego również objętymi programem rekolekcji i będącymi środkiem do zrealizowania przeżycia wspólnoty są:

- piosenki dnia i inne piosenki religijne;
- wspólne posiłki;
- czas dla rodziny i wycieczki;
- pogodne wieczory;
- dyżury.

VI. SPRAWY PRAKTYCZNE

Żeby w naszych rozważaniach nie pozostać tylko na płaszczyźnie teoretycznej, popatrzmy krótko na kilka istotnych spraw praktyczno-organizacyjnych, mających istotny wpływ na skuteczność rekolekcji.

1. Miejsce rekolekcji

Organizując oazę rodzin (lub inne rekolekcje) należy wybierać ośrodki zlokalizowane w miejscu, które z jednej strony zapewni odpowiednie warunki do przeżywania rekolekcji, a z drugiej umożliwi odpoczynek oraz kontakt z przyrodą.

Ważne jest zapewnienie dostępu do miejsca, gdzie będzie sprawowana liturgia. Może to być kościół parafialny (w uzgodnieniu z proboszczem miejsca), kaplica lub odpowiednio dostosowane i urządzone miejsce w ośrodku.

Istotne jest również pomieszczenie, gdzie będzie mogła spotykać się grupa dzieci – przeżywać tam liturgię słowa oraz inne zajęcia. Warto zwrócić uwagę na teren wokół ośrodka, zapewniający dzieciom możliwość zabawy na powietrzu, a jednocześnie gwarantujący im bezpieczeństwo.

Dobrze jest, kiedy w ośrodku jest osobne miejsce (inne niż kaplica), gdzie będą mogły odbywać się konferencje (m.in. w ramach szkoły życia) czy inne spotkania.

Spotkania w kręgach mogą odbywać się w różnych miejscach, zapewniających możliwość spokojnego spotkania grupy.

Oczywistą i podstawową sprawą jest zapewnienie każdej rodzinie osobnego pokoju, odpowiedniego dla jej wielkości.

2. Potrzebne pomoce formacyjne

- Mszał oaz rekolekcyjnych Ruchu Światło-Życie, **Kraków 2006**.
- Lekcjonarz oaz rekolekcyjnych Ruchu Światło-Życie, **Kraków 2006**.
- Podręcznik nabożeństw Oazy Nowego Życia I-II-III stopnia, **Lublin 1997**.
- Śpiewniki, modlitewniki (np. tzw. Breviarze dla świeckich) itd.

- Oaza Nowego Życia I stopnia dla rodzin. Podręcznik, **Kraków 2013**.
- Prawa Nowego Życia. Notatnik, **Kraków 2013**.
- Szkoła życia w ONŻ I stopnia dla rodzin. Podręcznik. **Materiały studyjne, Kraków 2012**.
- Szkoła modlitwy. Podręcznik, **Kraków 2011**.

- Podręcznik Oazy Nowego Życia II stopnia, **Kraków 2008**.
- Exodus. Notatnik.
- Szkoła liturgiczno-rodzinna w Oazie Nowego Życia II stopnia dla rodzin. Podręcznik. **Materiały studyjne, Kraków 2015**.
- Materiały uzupełniające do podręcznika „Oaza Nowego Życia II stopnia”. **Materiały studyjne, Kraków 2015**.

- Oaza Nowego Życia III stopnia, Podręcznik.

- Droga do wspólnoty dla małżeństw.
- Liturgia Godzin w ONŻ III stopnia.
- Rekolekcje ewangelizacyjne dla rodzin. Podręcznik.
- Oaza Rekolekcyjna Animatorów Rodzin I stopnia. Podręcznik, **Wydanie czwarte, Kraków 2011.**
- Oaza Rekolekcyjna Animatorów Rodzin II stopnia. Podręcznik, **Wydanie studyjne, Kraków 2011.**

VII. Zakończenie

- To krótkie spojrzenie na istotę rekolekcji przypomina nam, że są one bardzo ważnym (żeby nie powiedzieć – kluczowym!) elementem drogi formacji w Domowym Kościele. Jednakże, jak czytamy w Liście kręgu centralnego na rok 2011/2012, **na drodze formacyjnej Domowego Kościoła nie wystarczy udział w jakichkolwiek rekolekcjach, byleby tylko uczynić zadość zobowiązaniu.** Bądźmy konsekwentni: wstępując do wspólnoty zdecydowaliśmy się na drogę, która – w przemyślany, logiczny, nieprzypadkowy sposób – prowadzi od punktu do punktu w stronę określonego celu. Te punkty to (oprócz I i II roku pracy w kręgu) **oazy I, II i III stopnia** (przeżyte po kolei!), a także **ORAR I i II stopnia.** To kamienie milowe naszej formacji! **Rekolekcje te na pewno mają pierwszeństwo przed rekolekcjami tematycznymi, które w formacji pełnią rolę dopełniającą, ubogacającą.**

- Skoro tak, to jeszcze kilka słów o rekolekcjach tematycznych:

Rekolekcje tematyczne należą do formacji permanentnej! Dotyczą zwykle pogłębienia jakiegoś wycinka, elementu chrześcijańskiego życia i formacji. Dlatego, analogicznie do budowy domu, najpierw musi być zbudowany solidny fundament, muszą powstać ściany i dach (=formacja podstawowa), a dopiero potem mogą być dodawane różne detale upiększające, czy też zwiększające funkcjonalność budowli. Przeżywanie rekolekcji tematycznych bez formacji podstawowej to tak jakby chcieć wstawiać w budynku piękne okna, bez wybudowania wcześniej ściany...☺

Wszystkie wspomniane powyżej sprawy dotyczące rekolekcji mają swoje odniesienie także do rekolekcji tematycznych. To też są (albo powinny być!) rekolekcje prowadzone metodą oazy. Dlatego warto zadbać o wierność temu, co stanowi istotę tej metody!

Organizując rekolekcje tematyczne warto najpierw zadać sobie pytanie, czemu mają one służyć, co chcemy przez nie osiągnąć i do czego doprowadzić ich uczestników. Czy mają to być naprawdę rekolekcje, czy „pobożne wczasy” – wyjazd wypoczynkowy z dodatkiem kilku pobożnych elementów, co pozwoli „zaliczyć” go sobie jako rekolekcje.

Na zakończenie **kilka** – wydawałoby się – oczywistych **wniosek**, które niech będą pomocą w bardziej zgodnym z charyzmatem organizowaniu i prowadzeniu rekolekcji:

- Wcześniej zaplanować i zaprosić odpowiednie diakonie oraz zadbać o należyte ich przygotowanie: zapoznać z programem rekolekcji oraz zakresem obowiązków.
- Dobrze zapoznać kapłana-moderatora z ideą i programem rekolekcji. Zadbać, by miał odpowiednie materiały. Warto, by para moderatorska przynajmniej raz przed rekolekcjami spotkała się z nim, by omówić i przygotować wspólnie rekolekcje.
- Zachęcać ich do wnikliwego i krytycznego wczytywania się we wstępy oraz części "A" podręczników poszczególnych stopni oaz, aby zapoznać się, jaki jest cel i jak do niego doprowadzić.
- Warto tak ustalać terminy oaz, by były one wspólne chociażby dla oaz w ramach jednej Oazy Wielkiej. Umożliwia to przeżycie daru jedności w Duchu Świętym podczas Dnia Wspólnoty.
- Nie dokładać żadnych elementów programu od siebie (np. dodatkowych modlitw i nabożeństw) ani pochopnie nie rezygnować z proponowanych w programie danych rekolekcji.
- Dbać o właściwą dynamikę rekolekcji, dobrze rozkładając siły uczestników, a jeśli zajdzie taka potrzeba (np. widać duże zmęczenie), zwolnić tempo, by mogli wypocząć i móc aktywnie przeżywać rekolekcyjne treści. Ojciec Franciszek podkreślał, że „Duch Święty działa tylko na naturze najedzonej i wyspanej”. Trzeba mieć świadomość, że dla wielu rodzin oaza czy inne rekolekcje to jedyny urlop i szansa wypoczynku!

- Dbać o dyscyplinę czasu podczas rekolekcji. Nie wydłużać poszczególnych punktów programu (np. konferencji), ale też dbać o punktualne ich rozpoczynanie.
- Zachęcać do wyjazdu na kolejne rekolekcje, wskazując na najbardziej odpowiednie dla danego małżeństwa
- Nie skracać rekolekcji, ani nie wydłużać, aby dać szansę przeżycia całości formacji danego stopnia.
- Zachęcać pary moderatorskie i kapłanów do uczestnictwa w sesjach ORDR.

Niech podsumowaniem tego wszystkiego, co zostało powiedziane w tej konferencji, będą słowa św. Jana Pawła II wypowiedziane w 1998 r. w rozmowie z delegacją Ruchu Światło-Życie podczas audiencji w Watykanie:

„Trzymajcie się wszystkiego, czego nauczał Wasz Założyciel”!